

Monitoringsrapportage 2024

Milieuprogramma 2023-2027

Monitoringsrapportage 2024

Monitoring van de doelen uit het milieuprogramma 2023-2027

Datum: 6 mei 2025

Auteur: Provincie Zeeland, Unit Milieu

Versienummer: 1

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding en leeswijzer	4
Thema 1: Luchtkwaliteit	5
Thema 2: Geur	10
Thema 3: Geluid	11
Thema 4: Stilte	14
Thema 5: Omgevingsveiligheid	15
Thema 6: Bodem	18
Thema 7: Water	19
Thema 8: Duisternis en lichthinder	21
Thema 9: ZZS	22
Thema 10: Energie en klimaat	25
Thema 11: Circulaire economie	27
Thema 12: Robuuste uitvoeringsdiensten	29
Thema 13: Goed opdrachtgeverschap	30
Bijlagen	
Bijlage 1: Monitoringsrapport luchtkwaliteit 2024 Sluiskil	
Bijlage 2: Emissies bedrijven Zeeland	
Bijlage 3: Spoedlocatielijst Zeeland 2024)	

Inleiding en leeswijzer

Deze rapportage behandelt het tweede jaar (2024) van het Milieuprogramma 2023-2027 en geeft inzicht in de voortgang richting de doelen voor 2030, zoals gesteld door de Provincie Zeeland.

In de Zeeuwse Omgevingsvisie staat als **hoofddoel** voor 2030 op het thema Milieu:

Een gezond, schoon en veilig Zeeland; de milieukwaliteit van de fysieke leefomgeving is beschermd en versterkt.

Het Milieuprogramma draagt bij aan dit hoofddoel. Per thema zijn subdoelen voor 2030 vastgesteld, inclusief acties tot 2027. In deze monitoringsrapportage presenteren we de voortgang per thema en maken we een vergelijking met de resultaten van vorig jaar. Daarnaast is ook de rapportagemethode verbeterd. Voor twee van de dertien thema's zijn cijfers gevisualiseerd ter verfijning van de monitoring.

De voortgang meten we met indicatoren: meetbare (tussen)resultaten die de effectiviteit van het beleid aantonen. We geven voor elk subdoel een toelichting van de status en laten zien in hoeverre of het is behaald. Dit geven we weer door middel van batterijen. In de onderstaande tabel is de betekenis per icoon aangegeven.

	Proces	Inhoud
	Op koers	Voldoet
	Licht vertraagd	Voldoet grotendeels
	Vertraagd	Voldoet niet geheel
	Niet op koers	Voldoet niet
	Geen oordeel mogelijk	Geen oordeel mogelijk
	Afgerond	Afgerond
	Vervallen	Vervallen

Thema 1: Luchtkwaliteit

Uit de metingen van het landelijk meetnet luchtkwaliteit en de modelberekeningen van RIVM blijkt dat de luchtkwaliteit in Zeeland afgelopen jaren langzaam is verbeterd¹. Ook in 2024 halen we overal binnen de provincie de wettelijke grenswaarden voor de concentraties stikstofoxiden en fijnstof. Wetenschappelijke studies wijzen echter uit dat ook de huidige luchtkwaliteit nog tot negatieve gezondheidseffecten kunnen leiden zoals luchtwegaandoeningen, hartziekten en voortijdig overlijden². Bovendien zijn normen aan verandering en verbetering onderhevig. Dat laten de eind 2021 aangepaste advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) zien. In 2024 is de Europese Richtlijn luchtkwaliteit daarop aangescherpt en meer in lijn gebracht met deze nieuwe WHO-advieswaarden. Binnen 2 jaar moet Nederland de aangescherpte Europese regels omzetten in nationale wetgeving waarbij vanaf 2030 aan deze nieuwe grenswaarden moet worden voldaan.

Bronnen van luchtverontreiniging buiten provincie Zeeland zijn van invloed op de luchtkwaliteit in Zeeland en dat geldt ook andersom. Mede daarom heeft Provincie Zeeland samen met de rijksoverheid, alle provincies en een groot aantal gemeenten het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend. Een gezamenlijke aanpak van vermindering van concentraties luchtvervuilende stoffen leidt tot het beste resultaat. Uit de landelijke voortgangsrapportage SLA van het RIVM blijkt dat de doelstelling van 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen in 2030 binnen bereik is. Belangrijke voorwaarde is wel dat alle doorgerekende maatregelen volledig worden uitgevoerd. Daarnaast zijn nog enkele andere belangrijke factoren in het spel. Een fors deel van de luchtkwaliteitsverbetering wordt bereikt door maatregelen uit het klimaatakkoord. Dat betekent dat tegenvallers of juist meevallers in de energietransitie of andere instrumenten hierin ook positieve of negatieve gevolgen kunnen hebben voor het behalen van doelen op luchtkwaliteit.

Subdoel	Indicator	Rapportage 2024	Status
1.1 Permanente verbetering van de luchtkwaliteit	1. Gezondheidswinst door vermindering van concentraties luchtvervuilende stoffen.	Het RIVM rapporteert met de gezondheidsindicator de invloed van verbetering van de (lokale) luchtkwaliteit op de gezondheid. Op basis van de voortgangsrapportage 2023 ¹ is de prognose richting 2030 dat sprake is gezondheidswinst en het doel behaald kan worden. In 2025 volgt weer een nieuwe tweejaarlijkse voortgangsmeting van de maatregelen van het SLA	
	2. Zeeuwen leven in 2030 enkele maanden langer door verbetering van de luchtkwaliteit conform de door het RIVM ontwikkelde indicator: https://rivm.nl/lucht/sla	Eens in de 2 jaar wordt het doelbereik van het Schone Lucht Akkoord gemonitord met de gezondheidsindicator. RIVM voert de berekeningen hiervoor uit en stelt de rapportage op. In juni 2024 is de tweede rapportage over de voortgangsmeting gepubliceerd. Het RIVM heeft berekend dat de gezondheidseffecten als gevolg van luchtvervuiling in 2030 afnemen ten opzichte van 2016. Voorwaarde daarvoor is dat de voorgenomen plannen en maatregelen (volledig) worden	

¹ <https://www.schoneluchtakkoord.nl/monitoring-sla/gezondheidsindicator/>

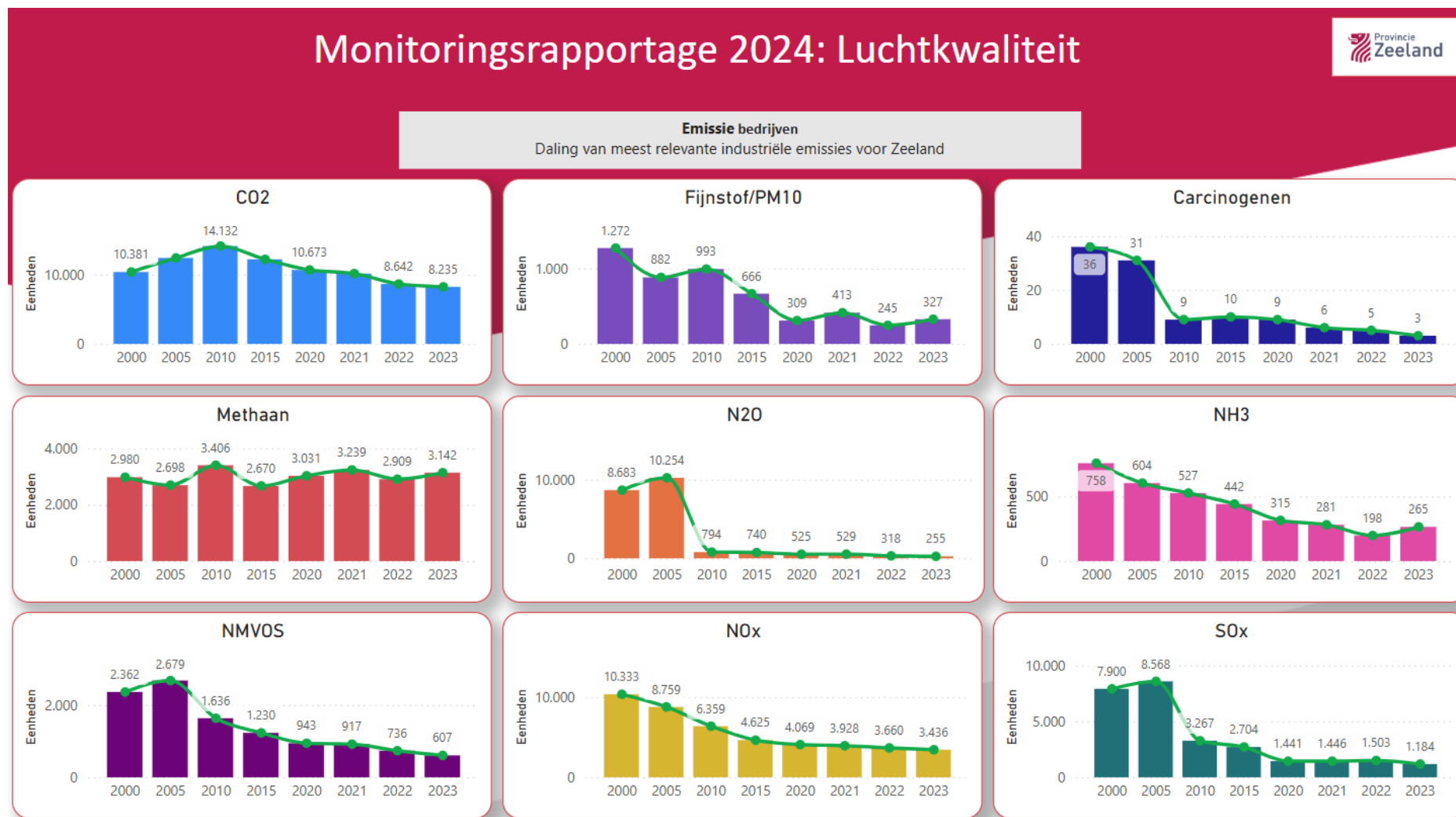
Subdoel	Indicator	Rapportage 2024	Status
		uitgevoerd. De volledige rapportage is terug te vinden op de website van het Schone Lucht Akkoord ² .	
	3. Verbetering luchtkwaliteit conform het Schone Lucht Akkoord (SLA)	Voortgang en acties waar Provincie Zeeland (en andere deelnemers) op inzet, zijn opgenomen in het uitvoeringsplan SLA en verwerkt in het Dashboard SLA³. In samenwerking met andere provinciale opgaves en programma's hebben wij in 2024 uitvoering gegeven aan lopende projecten zoals: • Schoner aanbesteden van infrastructurele werken • Project Walstroom • Onderkant BBT vergunnen • Participatie: burgersensormetingen en scholenproject fijnstof • Extra metingen op meetpunt Sluiskil Mede op basis van een cofinanciering vanuit het SLA zijn verschillende acties in gang gezet en uitgevoerd.	
	4. Voldoen aan Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit op alle Zeeuwse meetstations	Net als voorgaande jaren waren er in 2024 geen overschrijdingen. De meetresultaten van de Zeeuwse meetstations in 2024 laten zien dat voldaan werd aan de (wettelijke) Europese grenswaarden voor de componenten die gemeten zijn. Voor een overzicht van de meetwaarden over 2024, zie bijlage 1: <i>Monitoringsrapport luchtkwaliteit 2024 Sluiskil</i>.	
	5. Aantal bevindingen en overtredingen op het thema lucht vanuit toezicht via emissiemetingen (rookgaskanalen)	In 2024 zijn 25 emissiemetingen uitgevoerd aan rookgaskanalen bij 10 verschillende Zeeuwse industriële bedrijven in Vlissingen-Oost en de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone. Bij 2 metingen is een overschrijding van de vergunde waarde aangetoond en is een handavings- of vergunningverleningstraject gestart.	
	6. Bevindingen diffuse emissie metingen (lekverliezen)	In 2023 is in Zeeland gestart met het uitvoeren van OGI-metingen (Optical Gas Imaging) bij de Zeeuwse Seveso bedrijven ter controle op voorkomen van diffuse emissies (lekverliezen). In 2024 zijn de in 2023 geconstateerde emissies nogmaals gecontroleerd. Op twee na zijn deze emissiepunten gerepareerd. In de meetronde van 2024 zijn bij 6 bedrijven in totaal 11 bedrijfsonderdelen steekproefsgewijs gecontroleerd. Hierbij zijn 15 diffuse emissiepunten geconstateerd. De bedrijven moeten de aangetoonde diffuse emissie teniet te doen en hiervoor een plan van aanpak overleggen.	

² <https://www.schoneluchtakkoord.nl/monitoring-sla/gezondheidsindicator/>

³ [Dashboard voortgang van uitvoering SLA-maatregelen](#)

Subdoel	Indicator	Rapportage 2024	Status
	7. Daling van meest relevante industriële emissies voor Zeeland.	Jaarlijks stellen we een rapportage op over de uitstoot van de Zeeuwse industrie. Het gaat daarbij om de bedrijven die verplicht zijn een elektronisch milieujaarverslag (e-MJV) op te stellen. De cijfers over 2024 zijn in de zomer bekend. Kort samengevat kan gesteld worden dat sinds 2000 de uitstoot van methaan en koolstofdioxide min of meer gelijk is gebleven en die van alle andere stoffen gedaald, zoals in <i>afbeelding 1</i> te zien is. Het volledige rapport is als bijlage 2 <i>Emissies bedrijven Zeeland</i> toegevoegd.	

Afbeelding 1 – Emissie bedrijven, daling van meest relevante industriële emissies voor Zeeland

Afbeelding 2 – Gezondheidswinst door vermindering concentraties vervuilende stoffen in de lucht

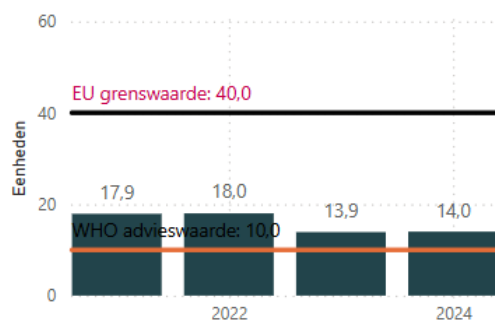
Monitoringsrapportage 2024: Luchtkwaliteit

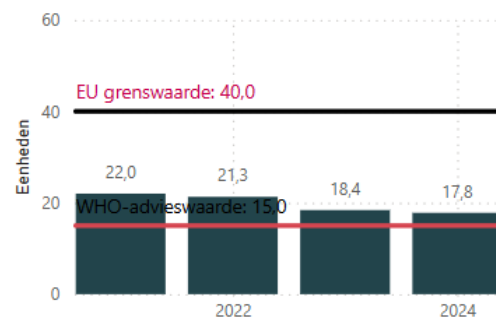
Meetpunt Sluiskil

Gezondheidswinst door vermindering van concentraties vervuilende stoffen in de lucht

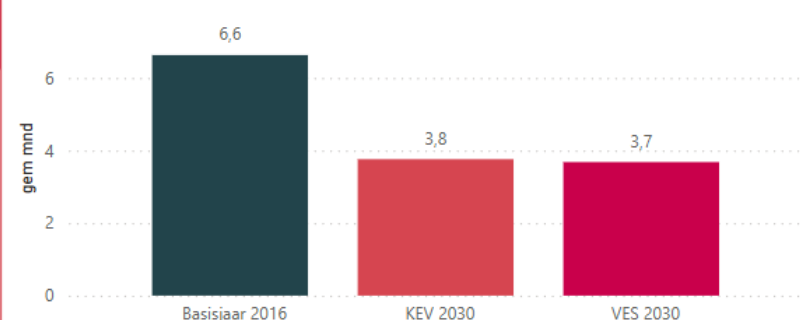
NO2: Stikstofdioxide

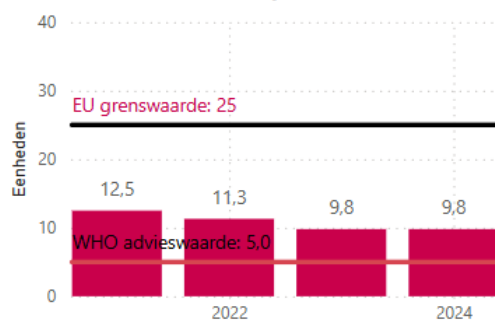
PM10: Concentratie Fijnstof

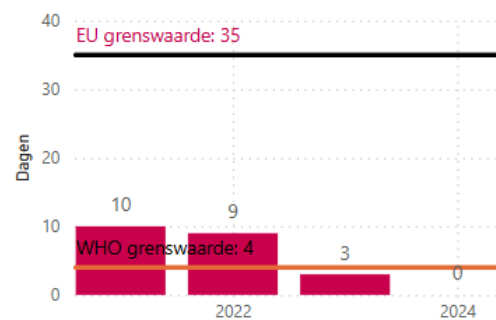
Levensduurverlies (gemiddeld, mnd)

PM2,5: Fijnstof

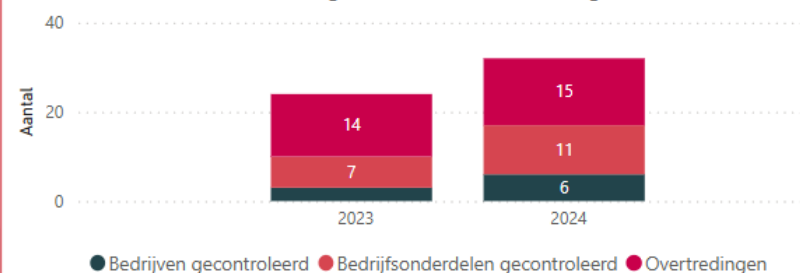

Het aantal dagen pm10 groter dan 50 mg/p

OGI metingen

Bevindingen diffuse emissie metingen

Thema 2: Geur

Sommige activiteiten veroorzaken een sterke geur. Blootstelling hieraan kan hinderlijk zijn. Dit kan het welzijn van mensen beïnvloeden en mogelijk ook hun gezondheid schaden.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
2.1 Een aanvaardbaar geurhinderniveau in alle situaties vast te houden of te bereiken.	Aantal nieuwe situaties waarbij sprake is van onaanvaardbare geurhinder	0 nieuwe situaties met onaanvaardbare geurhinder	In 2024 zijn er geen nieuwe situaties ontstaan met onaanvaardbare geurhinder.	
2.2 Aantal geurklachten per situatie blijft gelijk of daalt	Aantal (unieke) geurklachten per situatie per jaar	Geen toename	Omgevingsdiensten onderzoeken bij hindersituaties actief naar de oorzaak en registreren klachten over geur. In 2024 zijn er door DCMR 43 (unieke) geurklachten gerapporteerd afkomstig van Provinciale bedrijven. In 2023 waren dit er 39. Hoewel de ordegrootte gelijk is, is er sprake van een lichte stijging. De RUD heeft in totaal 363 geurklachten ontvangen in 2024 (348 in 2023). Van deze geurklachten zijn er 24 te relateren aan bedrijven die onder bevoegd gezag van Provincie Zeeland vallen. Geurklachten waren in 2024 afkomstig uit Sluiskil (Heros) en Sas van Gent (Cargill).	
2.3 Eenduidige beoordeling van geurhinder in Zeeland	Monitoring door het aantal gemeenten dat een gezamenlijk beleid heeft vastgesteld		Op landelijk niveau werken we met de andere provincies aan een gezamenlijke visie ten aanzien van het handelingskader geur. Na het definitief maken van de landelijke handreiking geur, werken we met de omgevingsdiensten en de Zeeuwse gemeenten uiterlijk eind 2026 een Zeeuws geurbeleid uit.	

Thema 3: Geluid

Door de groei van bebouwing en bijbehorende activiteiten neemt het aantal geluidsbronnen toe. Daarnaast komen er steeds meer apparaten die laagfrequent geluid maken, zoals windmolens, warmtepompen en airco's. Te veel lawaai is schadelijk voor de gezondheid. Langdurige blootstelling kan leiden tot gehoorproblemen, hart- en vaatziekten, hoge bloeddruk, slaapproblemen en andere psychische en sociale klachten.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
3.1 Beperken van de uitbreiding van geluidsproductie	Aantal geluidgehinderden vanwege wegverkeerslawaai	In 2027 tenminste gelijk t.o.v. 2022, streven naar afname met 10%	De geluidbelastingkaarten worden eens in de 5 jaar gemaakt/berekend. Structurele veranderingen in verkeersstromen gaan niet zo snel dat er gerichte conclusies te trekken zijn bij jaarlijkse metingen. Om jaarlijkse fluctuaties uit te sluiten is gekozen voor het maken van geluidberekeningen over een periode van 5 jaar. In 2022 zijn de huidige geluidbelastingkaarten gemaakt. In 2027 volgt een update waarbij actuele verkeersstellingen worden gebruikt. Er is begin 2025 een project opgestart om de geluidproductie plafonds (GPP's) vast te stellen. Provincie Zeeland heeft sinds de invoering van de Omgevingswet nieuwe wettelijke verplichtingen voor het vaststellen van geluidproductieplafonds (GPP's) en de jaarlijkse monitoring daarvan. Na eerste vaststelling van GPP's is het voorkomen van een overschrijding van de GPP's een resultaatsverplichting. GPP's gelden voor wegen in beheer van de Provincie en dienen uiterlijk op 31 december 2026 te zijn vastgesteld.	

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status										
3.2 Beperken toename geluidsproductie industrie	Aantal unieke geluidklachten	In 2027 tenminste gelijk t.o.v. 2022, streven naar afname met 10%	Bij DCMR kwam er in 2024 een totaal aan 590 geluidsklachten binnen over de Zeeuwse Seveso bedrijven. Zie onderstaand een overzicht van de klachten van 2021 t/m 2024. <i>Tabel 1 – Aantal geluidsklachten per jaar</i> <table><tr><th>Jaar</th><th>Geluidsklachten</th></tr><tr><td>2021</td><td>97</td></tr><tr><td>2022</td><td>83</td></tr><tr><td>2023</td><td>260</td></tr><tr><td>2024</td><td>590</td></tr></table> Het merendeel van de klachten in 2024 (521) betrof geluidsoverlast door het bedrijf Cargill in Sas van Gent. De klachten worden net als het voorgaande jaar gemeld door een beperkt aantal unieke meldadressen. Er zijn door DCMR geluidsmetingen verricht bij Cargill. Omdat de overlast aanhoudt heeft de Provincie Zeeland besloten om in samenwerking met DCMR een bijeenkomst te plannen met de klagers. Bij de RUD zijn 4 geluidsklachten binnen gekomen over provinciale bedrijven.	Jaar	Geluidsklachten	2021	97	2022	83	2023	260	2024	590	
	Jaar	Geluidsklachten												
2021	97													
2022	83													
2023	260													
2024	590													
In 2026 zijn alle geluidvoorschriften in vergunningen en meldingen actueel conform BBT ⁴	100% in 2026	Veel bedrijven hebben een recente revisievergunning waarin de actualisatie van geluidsvoorschriften is meegenomen. Het actueel houden van de geluidsvoorschriften is een blijven.												

⁴ BBT: Best Beschikbare Technieken. De beste methoden om schade aan het milieu door bedrijfsactiviteiten te voorkomen of zo veel mogelijk te verminderen.

3.3 Beperken van de toename van geluidsproductie in het algemeen		In 2024 is het Zeeuws Actieplan Geluid opgeleverd. Voor een totaal van 158 woningen is er sprake van een hogere geluidsbelasting dan de toegestane drempel van 65 dB. Zodra de GPP's (geluid productieplafonds) voor provinciale wegen zijn vastgesteld gaan we opnieuw de balans opmaken van het aantal geluidbelaste woningen en zal bepaald worden welke maatregelen getroffen moeten worden.	
3.4 Beperken van de overlast door luchtvaart;	Monitoring door aantal klachten met betrekking tot geluidsoverlast door luchtvaart	In 2024 zijn er 19 klachten over luchtvaart bij de Provincie binnen gekomen. Deze klachten gingen allemaal over vliegverkeer in de lucht. De Provincie Zeeland is hiervoor geen bevoegd gezag, alleen voor activiteiten op het vliegveld (start en landing van een luchtvaartuig). De klachten zijn daarom doorgestuurd naar ILenT. In 2024 hebben PS de verordening wijziging Luchthavenbesluit Midden-Zeeland ten behoeve van de baanverdraaiing vastgesteld. De verwachting is dat hierdoor overlast van luchtvaart, van bewoners op het Waterpark Veerse Meer verminderd.	
3.5 Beperken toename overlast door Laag Frequent Geluid (LFG)	In 2024 zijn de bronnen in beeld en in 2025 zijn afspraken met gemeenten gemaakt	De Hogere Agrarische School Green Academy (verder te benoemen als HAS) heeft in opdracht van provincie Zeeland in 2024 onderzoek uitgevoerd naar overlast door laag frequent geluid (LFG). Potentiële bronnen zijn hiermee in beeld gebracht. Uit dit onderzoek zijn aanbevelingen voortgekomen. In 2025 gaan we met andere overheden met deze aanbevelingen aan de slag. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het organiseren van een eenduidige registratie van klachten, het meten van laag frequent geluid, onderzoek naar mogelijkheden om laag frequent geluid te verminderen.	

Thema 4: Stille

Volgens de Omgevingswet moet de Provincie stiltegebieden aanwijzen in de Omgevingsverordening en ervoor zorgen dat het daar stil blijft. In Zeeland liggen deze stiltegebieden in natuurgebieden.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
4.1 De aangewezen actuele stillegebieden in 2026 zijn echt stil	Geluidniveau in stillegebieden	Lager dan de in de actualisatie van het stillegebieden-beleid te bepalen grens	In 2024 is door de HAS Green Academy een onderzoek uitgevoerd naar de stillegebieden, om inzicht te verkrijgen in hoeverre stillegebieden nog actueel zijn. Dit onderzoek brengt een aantal aanbevelingen met zich mee: • Actualiseren beleid is nodig omdat het huidige beleid niet meer voldoet; • Herijking van de stillegebieden zelf (welke zijn echt stil en welke niet); • Actualiseren van indicatoren om te meten of stillegebieden ook werkelijk stil zijn; • De stillegebieden als zodanig zichtbaar maken (borden en onder de aandacht brengen van het publiek). Bovenstaande aanbevelingen zullen in 2025 verder onderzocht worden op haalbaarheid en implementatie. De uitkomsten worden in een collegevoorstel eind 2025 aangeboden. In 2026 zullen de concrete uitwerkingen van bovenstaande zichtbaar worden.	

Thema 5: Omgevingsveiligheid

In Zeeland vinden veel activiteiten plaats met gevaarlijke stoffen, zoals in de industrie en bij het vervoer over de weg, het spoor en het water. Door ontwikkelingen zoals de energietransitie kunnen de risico's toenemen. Om Zeeland veilig te houden, werken we aan het voorkomen en beperken van ernstige ongevallen bij bedrijven en andere activiteiten met gevaarlijke stoffen.

Subdoel	Indicator	Rapportage 2024	Status
5.1 Het zoveel mogelijk beperken van risico's die verbonden zijn aan de opslag, productie, bewerking en het transport van gevaarlijke stoffen.	Aantal overschrijdingen van risicoplafonds	De rapportagecyclus voor gegevens die samenhangen met dit subdoel, sluit niet aan bij die van het milieuprogramma. Deze gegevens komen pas na de zomer 2025 beschikbaar. We rapporteren hierover daarom separaat van het milieuprogramma. De rapportage hiervan zal na de zomer van 2025 in GS en PS gepresenteerd worden.	
	Aantal ongevallen met gevaarlijke stoffen met effecten buiten de inrichting		
5.1 Bedrijven werken volgens de laatste veiligheidsstandaarden en Seveso ⁵ bedrijven hebben een goed functionerend veiligheidsbeheersysteem	Alle bedrijven zijn elke 5 jaar minimaal 1 keer getoetst op veiligheids-cultuur.	In 2024 zijn twee bedrijven getoetst op het onderwerp veiligheidscultuur. We streven er naar per jaar 5 bedrijven te controleren op veiligheidscultuur.	
	Het aantal inspecties per jaar bij Seveso bedrijven	In 2024 heeft er een SEVESO inspectie plaatsgevonden bij alle bedrijven waarvoor de Seveso-richtlijn van toepassing is.	
5.2 In alle omgevingsplannen zijn, wanneer sprake is van activiteiten met gevaarlijke stoffen, de kaders voor het ruimtegebruik geborgd op basis van plaatsgebonden risico, aandachtsgebieden en voorschriftgebieden	Aantal keren dat wij gemeenten advies verleend hebben over de opname van voorschriftgebieden in omgevingsplannen	In 2024 is dit onderwerp algemeen besproken tijdens het regionale kwartaal overleg externe veiligheid. Er zijn nog geen concrete adviezen verleend. Dit komt omdat gemeenten nog niet zijn gestart met opstellen van nieuwe omgevingsplannen.	
5.3 Actuele en relevante informatie over omgevingsveiligheid is raadpleegbaar in REV en Atlas voor de leefomgeving.	Aantal inwoners binnen aandachtsgebieden (brand, explosie)	Deze indicator dient nog ontwikkeld te worden.	
5.4 Voor vervoer van gevaarlijke stoffen wordt waar mogelijke gebruik gemaakt van buisleidingen.	Ontwikkelingen mbt vervoer gevaarlijke stoffen middels buisleidingen.	In 2024 heeft de Provincie Zeeland, samen met Nort Sea Port en Smart Delta Resources een haalbaarheidsstudie gedaan naar de aanleg van een ammoniakbuisleiding. Conclusie is dat een ammoniakbuisleiding, technisch en economisch haalbaar is.	

⁵ Seveso bedrijven werden voorheen BRZO bedrijven genoemd. Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden en is de naam BRZO vervangen door Seveso.

Subdoel	Indicator	Rapportage 2024	Status
5.5 Gebruik van professioneel vuurwerk is onder controle.	5.5.1 Aantal vuurwerk incidenten per jaar.	In 2024 hebben er geen incidenten met vuurwerk plaatsgevonden. In afbeelding 3 is het aantal vuurwerkincidenten per jaar weergegeven.	

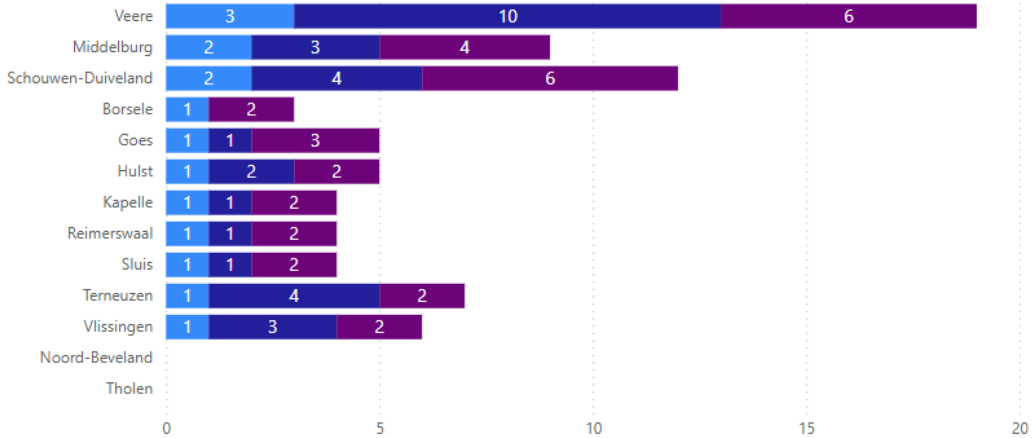
Monitoringsrapportage 2024: Omgevingsveiligheid

Jaarverslag vuurwerk Aantal vuurwerk incidenten per jaar

Aantal controle bezoeken en constatering

- Bedrijven
- Aanwijzing / Bijsturing
- Bestuursdwang
- Controle bezoeken
- (Voornemen) Last onder dwangsom

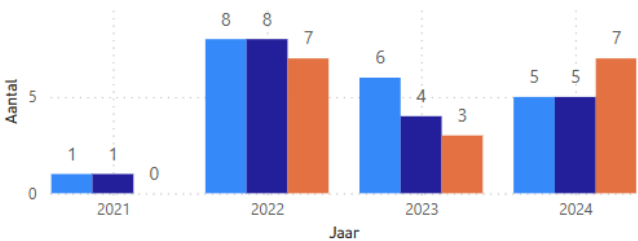

Aantal bedrijven

Gemeente	2021	2022	2023	2024
Vlissingen	1	1	1	1
Veere	4	4	4	4
Tholen	1	1	1	1
Terneuzen	2	1	1	1
Sluis	3	1	1	1
Schouwen-Duiveland	2	2	2	2
Reimerswaal	1	1	1	1
Noord-Beveland	0	0	0	0
Middelburg	3	2	2	2
Kapelle	2	2	2	1
Hulst	2	1	1	1
Goes	1	1	1	1
Borsele	1	1	1	1

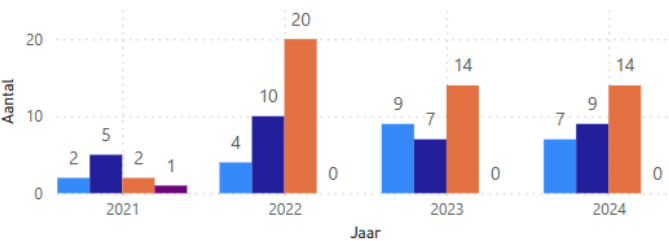
Toezicht/toezicht ontbrandingen

- Ontbrandingsmelding
- Ontbrandingstoestemming
- Aanwijzing / Bijsturing

Toestemming ontbrandingen

- Melding ingediend
- Toestemming verleend
- Doorgegaan
- Afgelast (niet ingetrokken)

Thema 6: Bodem

De Provincie is verplicht om ernstige risico's voor mensen en de omgeving te voorkomen bij het huidige gebruik van zogenoemde 'spoedlocaties' met bodemverontreiniging. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor andere vervuilde bodems. Toch blijft de Provincie volgens de Omgevingswet verantwoordelijk voor:

- Bodemsaneringen waarvoor de Provincie eerder een saneringsplan heeft goedgekeurd;
- Locaties waar de Provincie nazorg heeft opgelegd vanwege de vervuiling;
- Het beoordelen en aanpakken van bodemverontreiniging op bedrijfsterreinen waar de Provincie bevoegd is voor milieuregels.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
6.1 In 2025 zijn alle onaanvaardbare risico's bij het huidige gebruik van de zogenaamde spoedlocaties bodem gesaneerd of beheersbaar gemaakt.	De stand van zaken van de afwikkeling van de lijst met spoedlocaties bodem.	100% in 2030	In Zeeland hebben we op alle spoedlocaties de voor de mens onaanvaardbare risico's weggenomen of beheerst bij het huidige gebruik. Desondanks zijn er nog 8 locaties waarvoor acties open staan, omdat voor deze locaties de verspreidings- of ecologische risico's nog niet (volledig) beheerst zijn. Hiervoor is de sanering reeds gestart of in voorbereiding of is het (aanvullend-) onderzoeks-/nazorgtraject in voorbereiding c.q. in uitvoering. De financiële middelen zijn inmiddels beschikbaar gesteld. De nog openstaande taken kunnen hiermee uitgevoerd worden. <i>In bijlage 3 (Bijlage 3, Spoedlocatielijst Zeeland 2024) is een lijst van Spoedlocaties opgenomen.</i>	

Thema 7: Water

De doelen en maatregelen voor schoon oppervlaktewater en grondwater staan in het Regionaal Waterprogramma 2022-2027. Hiermee voert de Provincie ook Europese regels uit, zoals de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn (GWR). In het Milieuprogramma is een onderdeel verder uitgewerkt over de chemische waterkwaliteit, namelijk de regels voor indirecte lozingen.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
7.1 Verbeteren van de waterkwaliteit door reguleren indirecte lozingen.	Vermindering emissies van verontreinigende stoffen (incl. (p)ZZS) in indirecte lozingen	Permanente daling (van stoffen waarop wordt gemonitord)	De omgevingsdiensten DCMR en RUD-Zeeland hebben de controlemetingen op indirecte lozingen vanuit bedrijven in 2024 voortgezet. Er is in 2024 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar PFAS in afvalwaterstromen van bedrijven waar Provincie Zeeland bevoegd gezag voor is. Begin 2025 vinden nogmaals controle bemonsteringen plaats. Met bedrijven waar PFAS in het afvalwater voorkomt zijn de omgevingsdiensten in overleg over monitoring en reductie. In 2025 worden de indirecte lozingen door de omgevingsdiensten gescreend op voorkomen van de KRW-probleemstoffen (KRW = Kaderrichtlijn Water) voor het stroomgebied van de Schelde. Op basis van de uitkomsten passen we de meetprogramma's voor controlebemonsteringen hierop aan. Dat geldt eveneens voor PFAS. In 2025 werken wij aan een rapportage van de voortgang op dit thema (vergelijkbaar luchtemissies).	

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
	Vermindering emissies van plastic korrels en microplastics	Permanente daling (van stoffen waarop wordt gemonitord)	We sturen er op dat omgevingsdiensten voldoende aandacht aan dit onderwerp besteden bij vergunningverlening en bij toezicht. Doel is dat bedrijven in de keten zodanige beheersmaatregelen nemen dat morsingen van plastic korrels worden voorkomen en dat wat toch gemorst is, wordt opgeruimd. Dit vraagt behalve technische en organisatorische maatregelen (uitgewerkt als best beschikbare techniek BBT) ook een voldoende mate van bewustwording en een bedrijfscultuur die er op is gericht om morsing te voorkomen. In voorgaande jaren heeft DCMR dit onderwerp projectmatig aangepakt en toen zijn er ook bij Zeeuwse bedrijven aanvullende inspecties uitgevoerd. In 2024 is dit onderwerp meegenomen in reguliere inspecties. In 2024 heeft Dow Terneuzen het Operation Clean Sweep (OCS)certificaat behaald. Dit OCS Europe-certificeringsprogramma is ontworpen om de naleving door bedrijven in de gehele toeleveringsketen van kunststoffen te garanderen en te documenteren, met eisen met betrekking tot het voorkomen van het verlies van plastic pellets, poeders en vlokken in het milieu. Ook Ravago op het Industry Park Terneuzen is deelnemer in het OCS. In 2024 heeft ook de RUD aanvullend aandacht besteed aan dit onderwerp. De bezochte bedrijven vallen onder bevoegd gezag van gemeenten. Er zijn geen bijzonderheden geconstateerd: bedrijven voldoen aan BBT/zorgplicht.	

Thema 8: Duisternis en lichthinder

Duisternis is een belangrijk kenmerk van Zeeland. Sinds 2013 is er steeds meer verlichting in de provincie.

Te veel licht heeft nadelige gevolgen voor de natuur en de gezondheid van mensen.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
8.1 Beperken en voorkomen van lichtverontreiniging en het bevorderen en behouden van duisternis als kernkwaliteit in Zeeland	Afname van lichtvervuiling t.o.v. 2013	Huidige bronnen zijn niet verder toegenomen; geen nieuwe gebieden van lichtvervuiling	Lichthinder kwam in 2021 onder de aandacht door de motie 'Stop onnodige verlichting'. Daarin werd onder andere het verzoek gedaan om plannen op te zetten voor het tegengaan van lichthinder met meetbare doelen. In 2024 is met de werkgroep licht en duisternis, waaraan onder andere gemeenten, provincie en de omgevingsdiensten deelnemen, een plan van aanpak opgesteld voor de beperking van lichthinder. Per deelnemende partij zijn voorgenomen maatregelen opgesteld. Vier keer per jaar wordt er binnen de werkgroep uitgewisseld over de stand van zaken en twee keer per jaar wordt gemonitord wat de voortgang is met betrekking tot de implementatie van maatregelen.	
	Percentage vergunningen dat wordt getoetst aan de aangescherpte voorschriften lichthinder		Vanuit DCMR is een start gemaakt met het opnemen van voorschriften op lichthinder in vergunningen.	
8.2 Bestaande lichthinder tegengaan	Afname van lichtvervuiling t.o.v. 2013 (huidige bronnen zijn niet verder toegenomen; geen nieuwe gebieden van lichtvervuiling)		In 2025 gaan we verkennen wat de mogelijkheden zijn voor het meten van lichthinder op een selectie van bronnen binnen Zeeland. Ook zullen we gaan bijhouden hoeveel klachten er over lichthinder binnenkomen bij de RUD en DCMR over Zeeuwse bedrijven.	

Thema 9: ZZS

Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zijn de gevaarlijkste stoffen voor mensen en het milieu. Naast ZZS zijn er ook potentieel zorgwekkende stoffen (pZZS). Deze stoffen zijn nog niet beoordeeld volgens de Europese REACH-richtlijn, maar kunnen mogelijk dezelfde schadelijke effecten hebben als ZZS. Daarom kunnen ze ook risico's veroorzaken. Het doel is om zowel pZZS als ZZS zoveel mogelijk uit de leefomgeving te houden.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
9.1 Voorkomen van (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in het milieu	9.1.1 Aantal vergunde ZZS emissies naar lucht per bedrijf	Geen toename op bedrijfsniveau	De rapportage van DCMR over de grootste (P)ZZS bronnen is gelijk aan die van 2023. Dit komt omdat de vermijdings- en reductieplannen (VRP's) eens per 5 jaar worden opgevraagd bij de Seveso-bedrijven, deze cyclus loopt momenteel nog. In totaal gaat het om 19 SEVESO bedrijven die een VRP op moeten stellen. Bij 10 bedrijven is het VRP afgerond en bij 9 loopt dit proces nog. Bij een aantal bedrijven lopen er pilots/proefnemingen of is er een handhavingstraject ingezet. Een aantal andere bedrijven wordt in een branche-aanpak meegenomen. De RUD is in 2024 gestart met een nieuwe inventarisatie. In 2025 onderzoeken we met de twee omgevingsdiensten of en hoe voortgang op het subdoel inzichtelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld in de vorm van een dashboard.	
	9.1.2 Aantal vergunde ZZS emissies indirecte lozingen per bedrijf	Zo ver mogelijk onder maximaal toelaatbaar risiconiveau (MTR-niveau) ⁶	Er zijn in 2024 geen vergunningen verleend met emissies boven het MTR-niveau.	
	9.1.3 Hoeveelheid (potentieel) ZZS in afvalstromen (nulmeting moet nog plaatsvinden)		Hiervoor sluiten we aan bij het landelijk impulsprogramma chemische stoffen, waar de nulmeting onderdeel van is. Dit is nog niet gestart.	

⁶ MTR-niveau staat voor maximaal toelaatbaar risiconiveau. Dit is de immissiegrenswaarde voor ZZS in de lucht.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
9.2 Bestaande emissies van potentieel zeer zorgwekkende stoffen worden voorkomen of geminimaliseerd	9.2.1 Het percentage bedrijven dat hun VRP's hebben ingediend ten opzichte van het aantal bedrijven dat het zou moeten doen.		Dit is een nieuwe indicator, we zijn nog in overleg met de omgevingsdiensten over de wijze van vastlegging en rapportage van deze gegevens.	
	9.2.2 Percentage goedgekeurde VRP's ten opzichte van het aantal ingediende VRP's		10 SEVESO bedrijven beschikken over een goedgekeurd VRP (52%).	

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
	9.2.3 Aantal bedrijven dat zich aan de VRP's houden (handhaving)		DCMR heeft een handhavingstraject ingezet bij een bedrijf omdat er sprake is van een overschrijding van furan en benzeen. Bij hetzelfde bedrijf is de emissie van dioxaan naar de lucht toegenomen als gevolg van een proefneming op het afvalwater, hiervoor geldt dat het bedrijf zal worden aangeschreven op de minimalisatieplicht. Daarnaast zijn er nog een tweetal bedrijven waar sprake is van emissie van ZZS die het vermelden waard zijn: - Bij een bedrijf is sprake van emissie van ZZS naar afvalwater, daarop heeft het bedrijf een proef uitgevoerd met reversed osmose in combinatie met actief kool om de ZZS te verwijderen. De goede resultaten hebben tot een grootschalige opstelling en behandeling van het afvalwater geleid. Dit alles wordt onder een proefneming/bijzondere bedrijfsomstandigheid toegestaan totdat de definitieve vergunning is verleend; - Bij een ander bedrijf is geconstateerd dat er PFAS in het afvalwater aanwezig is, dit als gevolg van in het verleden gehouden blusoefeningen. Hier is middels een proefopstelling met actief kool, PFAS uit het afvalwater verwijderd. Daarnaast heeft deze proef tot doel om te bevestigen dat de PFAS-verwijdering met 90% kosteneffectief mogelijk is. Omdat dit ook een directe lozing van afvalwater betreft, is Rijkswaterstaat hier ook bij betrokken. Er zijn diverse bedrijven aangeschreven omdat zij geen VRP hebben ingediend, ook zullen een aantal bedrijven worden meegenomen in de brancheaanpak voor de op- en overslagbedrijven.	
	9.2.4 Landelijke kennisuitwisseling op gebied van ZZS		Binnen de IPO werkgroep ZZS worden (nieuwe) ontwikkelingen besproken en afgestemd, ook samen met ODNL en het ministerie. Zo zijn er afspraken gemaakt voor het opvragen en beoordelen van VRP's (vermijdings- en reductieplannen) bij afvalverwerkende bedrijven.	

Thema 10: Energie en klimaat

De provinciale aanpak van de energietransitie staat in het programma Energie en Klimaat. Vanuit dit programma neemt de Provincie maatregelen om de uitstoot van CO₂ te verminderen. Naast voorlichting en stimulerende acties is het gebruik van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH-instrumentarium) hierbij belangrijk. Omdat dit instrument samenhangt met andere milieuthema's bij bedrijven, is dit onderdeel van de energietransitie uitgewerkt in het Milieuprogramma.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status												
10.1 CO2 uitstoot bij bedrijven in Zeeland is met 55% afgenomen in 2030 t.o.v. 1990	CO2 uitstoot van bedrijven	55% afname in 2030 t.o.v. 1990	Bedrijven zijn verplicht om hun jaarlijkse emissies op te geven in een elektronisch milieujaarverslag (e-MJV). De analyses over 2024 zijn op het moment van rapporteren nog niet beschikbaar daarom wordt er gerapporteerd over 2023. De uitstoot in 2023 is 5% lager dan in 2022. Dat percentage is vergelijkbaar met de afname voor heel Nederland. De afname in Nederland is vooral zichtbaar bij de sector Energie (-22%) en minder bij de nationale industrie (-3%). De industriële bedrijven, inclusief de energiesector, in Zeeland stoten samen 8,2 Mton CO2 uit in 2023. Die uitstoot komt voornamelijk van vier bedrijven; zie Tabel 2. Samen zorgen die voor 95% van de uitstoot. De CO2-uitstoot van de totale Zeeuwse industrie bedraagt 12% van de Nederlandse industriële (inclusief energiesector) CO2-uitstoot, en 7% van de totale Nederlandse CO2-uitstoot in 2023. <i>Tabel 2 - De grootste Zeeuwse emittenten voor CO2</i> <table><tr><th>Bedrijf</th><th>Uitstoot [kton]</th></tr><tr><td>Dow Benelux BV (Hoek)</td><td>3.211</td></tr><tr><td>YARA Sluiskil BV</td><td>1.966</td></tr><tr><td>Zeeland Refinery N.V.</td><td>1.465</td></tr><tr><td>Sloe Centrale BV (Vlissingen)</td><td>1.194</td></tr><tr><td>Totaal bedrijven Zeeland</td><td>8.235</td></tr></table> In 2024 is een vervolg gegeven aan de maatwerkafspraken verduurzaming industrie. Voor Dow, Yara en Zeeland Refinery zijn in 2023 de Expression of Principles (EoP's) ondertekend. Hierin zijn afspraken vastgelegd tussen Rijk en bedrijven over de reductie van CO2. Provincie Zeeland heeft de EoP's medeondertekend. Geen van de bedrijven heeft in 2024 de tweede stap gezet, het tekenen van een joint lettre of intent (JLoI). Bij DOW is er veel onzekerheid over het investeringsklimaat. Bij Zeeland Refinery worden de plannen om toe te werken naar een JLoI wel steeds concreter. Het doel is om deze voor de zomer van 2025 gereed te hebben.	Bedrijf	Uitstoot [kton]	Dow Benelux BV (Hoek)	3.211	YARA Sluiskil BV	1.966	Zeeland Refinery N.V.	1.465	Sloe Centrale BV (Vlissingen)	1.194	Totaal bedrijven Zeeland	8.235	
Bedrijf	Uitstoot [kton]															
Dow Benelux BV (Hoek)	3.211															
YARA Sluiskil BV	1.966															
Zeeland Refinery N.V.	1.465															
Sloe Centrale BV (Vlissingen)	1.194															
Totaal bedrijven Zeeland	8.235															
	Aantal bedrijven dat voldoet aan de eisen van de informatie- en onderzoek plicht energiebesparing en de (EMI)		Bedrijven zijn in 2024 verder gegaan met de uitvoering van de energiebesparende maatregelen. In 2026 kunnen we weer een stand van zaken weergeven. We denken dan meer inzicht te hebben in de uitkomsten van energiebesparingsonderzoeken die bedrijven moeten leveren. Ook werken we er aan om													

	maatregelen heeft toegepast (in 2026 voldoen alle bedrijven) Aantal bedrijven in 2026 dat mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie benut, gespecificeerd op het soort duurzame energie (in 2026 bij alle bedrijven besproken)		volgend jaar data te kunnen presenteren over de uitkomsten van toezicht op energiebesparende maatregelen.	
--	---	--	--	--

Thema 11: Circulaire economie

De provinciale aanpak voor een circulaire economie staat in het programma Regionale Economie, onderdeel circulaire economie. Vanuit dit programma neemt de Provincie maatregelen om dit doel te bereiken. Naast voorlichting en stimulerende acties is het gebruik van vergunningen, toezicht en handhaving (VTH-instrumentarium) hierbij belangrijk. Omdat dit instrument samenhangt met andere milieuthema's bij bedrijven, is dit onderdeel van de aanpak voor een circulaire economie uitgewerkt in het Milieuprogramma.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
11.1 De helft van de grondstoffen , die in Zeeland worden gebruikt, is in 2030 hernieuwbaar of al eerder gebruikt	Aandeel hernieuwbare of hergebruikte grondstoffen (indien mogelijk)	50%	De gezamenlijke provincies hebben in 2024 onderzoek uitgevoerd naar de stand van zaken op gebied van circulariteit. In 2030 willen zij 50% circulariteit hebben bereikt. De resultaten van dit onderzoek zijn in januari 2025 openbaar gemaakt. Op dit moment is het nog te vroeg om conclusies te trekken, wel kan worden gesteld dat er nog verder aandacht nodig is om de doelstelling voor 2030 te bereiken. In de rapportage over 2025 zal over dit onderwerp verder worden gerapporteerd.	
	Hoeveelheid grondstoffen per categorie	Streefwaarde afhankelijk van nulmeting	In 2025 kan hier een beter inzicht in worden gegeven, na bestudering gegevens uit het onderzoek	
11.2 Reductie grondstoffengebruik door inzet VTH-instrumenten			Zie beantwoording 11.1 Tevens zal met de RUD onderzocht worden of het VTH instrumentarium toepasbaar is op het reduceren van het grondstoffengebruik.	
11.3 Overzicht van afvalstoffen en verwerking	In 2024 is in beeld: soort afvalstoffen/reststoffen, hoeveelheid, wijze van verwerking (hergebruik, recycling, verbranden, storten) en herkomst		In januari 2025 is deze rapportage aangeboden. Bij de volgende rapportage kan hier een inhoudelijk antwoord op worden gegeven. In de rapportage wordt wel aangegeven dat het verbeterpotentieel om afval efficiënter te verwerken rond de 30% ligt.	

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
11.4 Beëindiging afvalstort in Zeeland 2050	Hoeveelheid gestort afval in 2050		In 2024 is een uitbreidingsvergunning aangevraagd voor stortplaats Noord en Midden Zeeland. De vergunning wordt in 2025 definitief van kracht. Hoewel we streven naar een vermindering van afvalstort, blijft dit noodzakelijk, naast de essentiële stappen zoals consumptievermindering, duurzaam ontwerp, hergebruik en recycling. Voor een aantal afvalstoffen is er namelijk naast storten nog geen alternatief beschikbaar (bijv. asbest). Het Rijk geeft nu al aan dat het landelijk niet reëel is om vanaf 2050 niet meer te storten. Daarnaast voorzien we dat ook in een circulaire economie storten nog beperkt noodzakelijk zal zijn omdat het, naar de huidige stand der techniek, niet mogelijk is om de materiaalketen altijd volledig te sluiten. Ook bij recycling in de toekomst zal er nog een beperkt residu kunnen ontstaan dat mogelijk gestort moet worden. Stortplaatsen bieden een plek waar dit op een veilige en gecontroleerde wijze kan.	
11.5 Omgevingsdiensten zijn toegerust op taken op het gebied van circulaire economie			In 2024 hebben de medewerkers van de RUD een basiscursus Circulaire Economie (CE) gevolgd. Deze cursus had als doel om de kennis over circulaire economie te vergroten.	

Thema 12: Robuuste uitvoeringsdiensten

Voor veel van deze taken is een deskundige, sterke en flexibele omgevingsdienst nodig. Zo'n omgevingsdienst bundelt kennis en expertise over de leefomgeving en milieuvraagstukken en ondersteunt de bevoegde overheden bij hun milieubeleid. Als mede-eigenaar is de Provincie Zeeland verantwoordelijk voor de ontwikkeling van RUD Zeeland. Goed opdrachtgeverschap speelt daarbij een belangrijke rol. Dit geldt ook voor DCMR, de andere omgevingsdienst die in Zeeland actief is, maar waar de Provincie geen mede-eigenaar van is.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
12.1 De RUD Zeeland is robuust	Het oordeel van de in het Interbestuurlijk Programma (IBP) VTH-stelsel in te stellen visitatiecommissie over de robuustheid van de RUD Zeeland	Een positief rapport van de visitatiecommissie in 2025	Het ministerie van IenW heeft het plan van aanpak Robuuste RUD Zeeland beoordeeld, en daarbij aangegeven dat er op dit moment nog een aantal onzekerheden zijn, waardoor het nog niet zeker is dat de RUD op 1 april 2026 wel voldoet. Het gaat daarbij onder andere over het budget en innovatiecapaciteit. In januari 2024 is RUD Zeeland bezocht door de visitatiecommissie van Omgevingsdienst NL. In het visitatierapport worden een aantal verbeterpunten genoemd, waarvoor een verbeterplan is opgesteld.	
	De RUD Zeeland heeft de maatregelen uit de (vastgestelde) toekomstvisie RUD geïmplementeerd.	100%	De toekomstvisie is verwerkt in het plan van aanpak robuuste RUD.	
12.2 Realisatie toekomstvisie RUD Zeeland	Het AB van de RUD Zeeland omarmt de voorgelegde visie voor een robuuste RUD Zeeland		In het AB in september 2024 is er inhoudelijk ingestemd met het plan van aanpak voor een robuuste RUD Zeeland. Echter is er momenteel nog geen consensus bereikt over het vrij maken van de totale bijbehorende financiële middelen.	
	De RUD Zeeland geeft adviezen binnen afgesproken termijn	100% vanaf 2023	Met behulp van factsheets, procesafspraken en relatiebeheer geven we invulling aan het maken van duidelijke afspraken en afstemmen van haalbare termijnen. In 2023 zijn er procesafspraken gemaakt hoe de adviezen worden gedeeld met accounthouder en RUD Zeeland. De inzet voor de robuuste RUD vraagt meer aandacht, waardoor de adviesaanvragen nog niet altijd via afgesproken route en binnen afgesproken termijnen afgehandeld worden.	
12.1 Implementatie van de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen	Visitatiecommissie DCMR		In juni 2024 is DCMR gevisiteerd door een externe commissie. Het visitatierapport benoemd sterke punten en enkele aanbevelingen. De aanbevelingen zijn in jaar- en lange termijn doelen verwerkt door DCMR	

Thema 13: Goed opdrachtgeverschap

Een goede samenwerking tussen de Provincie en de omgevingsdiensten is belangrijk om de milieutaken goed uit te voeren. Daarom:

- Maakt de Provincie duidelijke en haalbare werkafspraken met de omgevingsdiensten;
- Stuurt de Provincie bij waar nodig, zowel inhoudelijk als financieel, op basis van regelmatige rapportages en overleggen;
- Blijft de Provincie op de hoogte van belangrijke dossiers over bedrijven en grijpt zij in wanneer dat nodig is;
- Zorgt de Provincie voor voldoende capaciteit en kennis om opdrachten aan de omgevingsdienst te geven en de uitvoering te beoordelen;
- Heeft de omgevingsdienst genoeg capaciteit en expertise om de opdracht samen met de Provincie op te stellen en uit te voeren.

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
Er is sprake van een professionele opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen provincie en de RUD en DCMR.	Ofwel het oordeel van de visitatiecommissie (indien deze opdrachtgeverschap ook beoordeeld), anders een aparte onafhankelijke audit	Positief rapport in 2025	In juni 2024 is DCMR gevisiteerd door een externe commissie. Hieruit zijn een aanbeveling en kans op het gebied van opdrachtgeverschap naar voren gekomen: - Gebruik accountmanagement als een van de verbindende schakels - Versterking van het accountmanagement als het gaat om afstemming en samenwerking met ambtelijke opdrachtgevers. In januari 2024 is RUD Zeeland bezocht door de visitatiecommissie van Omgevingsdienst NL. In het verbeterplan dat opgesteld is naar aanleiding van het visitatierapport is opgenomen dat goed opdrachtgever- opdrachtnemerschap bijdraagt aan een sterke relatie. Hierin staat vermeld dat de komende jaren wordt ingezet op Relatiebeheer. Ook is dit opgenomen in het implementatieplan voor een Robuuste RUD Zeeland.	
13.1 Sturing op effecten	Vanaf 2025 werkt de Provincie met effectindicatoren die ook haalbaar zijn voor de omgevingsdiensten		Eind 2023 zijn we gestart met verkenning naar meer outcome gericht werken. Aan de hand van de indicatoren maken we afspraken met de omgevingsdiensten voor inpassing en verdere verbetering van systematische en geautomatiseerde monitoring. Het werkplan DCMR 2025 is aangepast zodat het beter aansluit bij de milieudoelen vanuit het Milieuprogramma en ook meer sturing geeft naar effect- en outcome gerichte monitoring. Het jaarplan RUD 2025 is hier nog niet op aangepast. In de aanloop naar het jaarplan RUD 2026 zal hierover worden gesproken.	

Subdoel	Indicator	Streefwaarde	Rapportage 2024	Status
13.2 Een duidelijke en uniforme opdracht	Vastelling van het aantal gezamenlijke afspraken		In gezamenlijkheid met gemeenten en andere partners bespreken we voor welke thema's in het VTH-domein we eenduidig regionaal beleid willen. Dit werken we verder uit in het VTH-beleid en bijhorende documenten. In 2025 is daar het VTH Uitvoeringsprogramma (per bevoegd gezag op- en vastgesteld volgens eenzelfde regionaal format) aan toegevoegd. In het VTH Uitvoeringsprogramma wordt de link gelegd tussen welke doelen worden beoogd te bereiken met de inzet van VTH instrumenten.	
13.3 Duidelijke taakverdeling tussen Provincie, RUD Zeeland en DCMR	Voor de specialistische taken ligt de taakverdeling in 2023 vast in factsheets		In 2024 zijn benodigde factsheets geactualiseerd of waar nodig in gezamenlijkheid opgesteld. Met behulp van factsheets, procesafspraken en relatiebeheer geven we invulling aan het maken van duidelijke afspraken en afstemmen van haalbare termijnen.	
13.4 Tijdige adviezen	Vanaf 2023 ontvangt de Provincie 100% van de adviezen binnen de afgesproken termijn		Advisering vanuit DCMR verloopt conform gemaakte afspraken De inzet voor de robuuste RUD vraagt meer aandacht, waardoor de adviesaanvragen nog niet altijd via afgesproken route en binnen afgesproken termijnen afgehandeld worden.	
13.5 Een professionele opdrachtgever-opdrachtnemer relatie	In 2024 zijn handelingsperspectieven uitgewerkt met RUD Zeeland		In het plan van aanpak robuuste RUD dat in september 2024 inhoudelijk is vastgesteld zijn de volgende handelingsperspectieven verwerkt: • Uitbreiding innovatiekracht. • Zorg voor ruimte in financiering en uitvoering; RUD heeft in kaart gebracht wat daar precies voor nodig is en voert hierover gesprekken met de deelnemers. Bij nieuwe taken wordt samen gezocht of er ruimte in het bestaande takenpakket is of dat een taaknieuw wordt ingebracht. • Positionering van RUD als samenwerkingspartner	